

בַּחַיִּים, וּבִקְשָׁה לֹא לָרֹדֵת לְעוֹלָם הַזֶּה הָעֶכוּר וּמְלֵא רִשְׁעָה וְנִסְיוֹנוֹת וְזֹאת כְּדִי לֹא לְהַפְשִׁיל יוֹתֵר וְכֵן הָיָה הַקַּב"ה מְנַה אוֹתָהּ מְמַנָּה עַל כּוֹכַב נִגְהָ. (מתוך שְׁעוֹר שֶׁל הַרְה"ג רַבִּי בְּנַצְיוֹן מוֹצְפִי שְׁלִיט"א, מְגִיד מִיִּשְׂרָאֵל מִירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ).

ב. בַּגְּמָרָא מִסְכַּת קְדוּשִׁין עֵא. אָמַר רַבָּה בַר חֲנָה אָמַר ר' יוֹחָנָן שֵׁם בֶּן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת חֲכָמִים מוֹסְרִים אוֹתוֹ לְתַלְמִידֵיהֶן פְּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ... וְעוֹד תָּנוּ רַבָּנָן בְּרֵאשׁוֹנָה שֵׁם בֶּן שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת הָיוּ מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְכָל אָדָם מִשְׂרָבוּ הַפְּרִיצִים הָיוּ מוֹסְרִים אוֹתוֹ לְצַנוּעִים שְׁבִפְהֵנָה... אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב שֵׁם בֶּן אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ אֶלָּא לְמִי שֶׁצָּנוּעַ וְעָנָו וְעוֹמֵד בַּחֲצֵי יָמָיו וְאִינוֹ כּוֹעֵס וְאִינוֹ מִשְׁתַּכָּר וְאִינוֹ מַעְמִיד עַל מַדּוּתָיו וְכָל הַיּוֹדְעוֹ וְהַזְהִיר בּוֹ וְהִמְשִׁמְרוֹ בְּטְהָרָה אֶהוּב לְמַעְלָה וְנִחְמָד לְמַטָּה וְאִימְתוֹ מִטְּלַת עַל הַבְּרִיּוֹת וְנוֹחַל שְׁנֵי עוֹלָמִים עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא... עַד כָּאֵן וְדִי לְמַבִּין. עֵין שֵׁם דְּבָרִים מְאֻלָּפִים יַחַד עִם הַפְּרוּשִׁים. וְלַמְזַהֵר וְלַנּוֹזֵהר שְׁלוּמִים תָּן כְּמִי נִהָר. (פְּיוּט דְּרוּר יְקָרָא). וְגַם עֵין בְּמִסְכַּת סְכָה נֵג עֲנִין אַחִיתְפֹּל עִם דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה שֶׁמֶסֶר לוֹ שְׁמוֹת קֹדֶשׁ וְהִצִּיל הָעוֹלָם כְּלוּ מִשְׁטָפוֹן עַת ד"ה הָיָה חוֹפֵר יְסוּדוֹת בֵּית מִקְדָּשׁ.

וְכַתֵּב מֶרֶן הַחֵיד"א הַקְּדוּשׁ שְׁרֵשׁ"י ע"ה נִגְלָה בְּחִלּוּם לְנִכְדוֹ הַרְשָׁב"ם וְצוּה אוֹתוֹ לְטַל יָדָיו לְקָרָא בְּרִכּוֹת הַתּוֹרָה וְאַחַר כֵּן גִּלָּה לוֹ הַשֵּׁם הַמְּפָרָשׁ, בְּתַנְאֵי שְׁלֵא יִגְלָה אוֹתוֹ לְאַף אֶחָד, וְעוֹד אָמַר לוֹ בְּרַרְתִּי עָלֶיךָ וְרֵאִיתִי שְׁאַתָּה רְאוּי לְזֶה. מֶרֶן הַחֵיד"א ע"ה בְּעֶצְמוֹ סֵפֶר בְּיוֹמָנו "מַעְגָּל טוֹב" שֶׁנֶּאֱלָץ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּשְׁמוֹת קֹדֶשׁ עַל מְנַת לְהַנְצִיל מִשׁוּדְדֵי הַדְּרָכִים.

וְעוֹד יְדוּעַ שֶׁהַגַּר"א הַקְּדוּשׁ זִיע"א הִצִּיעַ לְגַר צֶדֶק הַגֶּרֶף מִפּוֹטוּצְקִי ע"ה הִי"ד שְׁמוֹת קֹדֶשׁ לְהִצִּיל אוֹתוֹ מִמָּוֶת שֶׁנִּגְזַר עָלָיו אֶף הַגֶּר סָרַב בְּאוֹמְרוֹ אֶת הַנִּגְזָר אֵין לְשָׁנוֹת, וְהַעֲדִיף לְמוֹת עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם.

ג. לְהֵלֵן מַעֲשֵׂה נוֹרָא וּמַצְמֵרֵר בְּנוֹשָׂא זֶה. "הַחֲתָם סוֹפֵר" הַפְּקִיד בְּפִי בְּנוֹ "שֵׁם" לְפָגַע בְּאִמְצָעוֹתָיו בְּמִי שֶׁמִּבְקֵשׁ נַפְשׁ שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה וּמַצּוֹתֶיהָ. מִכַּחוֹ שֶׁל

"שם" זה נפל ומת יהודי שחלל שבת בפרהסייה למרות שהתרו בו כמה פעמים. מכחו של "שם" זה השתתקו מתנגדי הבן, רבי שמעון סופר בעיר קראקא. את הספור הזה ספר רבי יעקב וינדנפלד זצ"ל אביו של הגאון מטשיבין זצ"ל, בעל "כוכב מיֵעֶקב". בעיר קראקא סֵעְרוּ הָרוּחוֹת. שָׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר הִחְלִיטוּ לְהִבְיֵא כָּרֵב לָעִיר הַלְמִדְנִית הַגְּלִיִּצְיָאנִית אֶת הַגָּאון הַצָּעִיר רַבִּי שְׁמֵעוֹן סוֹפֵר מִפְּרָשְׁבוּרְגַּ שְׁבִהוּנְגְרִיָּה. אָמְנָם כָּלֵם יָדְעוּ שֶׁהוּא בְּנוֹ שֶׁל הַ"חֲתָם סוֹפֵר" זצ"ל, אָבֵל כָּאֵן בְּקָרְקָא יְבִיאוּ רַב מֵהוּנְגְרִיָּה? כְּזֹאת לֹא יִתְכַן.

כָּלֵם יָדְעוּ כִּי בַשַּׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה שָׁבָה יִשְׁבֵּת הָרַב בְּעִיר הוּא יִשָּׂא אֶת דְּרָשְׁתּוֹ וְגַם יִרְאֶה אֶת כַּחוֹ בְּפִלְפוּל, הַלָּכָה וְאֶגְדָּה. כְּשֶׁהִגִּיעַ שָׁמַשׁ הַקְּהֵלָה אֶל הָרַב כְּדֵי לְנַסֵּחַ אֶת הַמּוֹדְעָה הַמְזַמֵּינָה אֶת הַקְּהֵל לְדַרְשָׁה, מָסַר לוֹ הָרַב, בְּהוֹדְמָנוּת זוֹ, אֶת "מְרָאֵי הַמָּקוֹם", הַמְקוֹרוֹת בְּגִמְרָא וּבְסִפְרֵי הַהֲלָכָה וְהַשׁו"ת עֲלֵיהֶם תְּתַבַּסֵּס הַדְּרָשָׁה, כְּדֵי שְׂיִכְתְּבֵם בַּמּוֹדְעָה וְיִוָּכַל הַקְּהֵל לְהַכִּין אֶת עֲצָמוֹ לְקִרְאָתָהּ. שָׁאֵל הַשָּׁמַשׁ אֶת הָרַב: וְאוּלַי לֹא כְּדָאֵי לְכָלֵל אֶת מְרָאֵי הַמָּקוֹם כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְמַדְנֵי הָעִיר, שְׁגִמְרוּ אִמְרוּ לְהַפְרִיעַ אֶת מִהְלַךְ הַשְּׁעוֹר, לְסַתֵּר אֶת דְּבָרָיו, שֶׁהֲרִי אֲזוּ קָרְנוֹ תִרְדַּבְּרֵנִי בְּעֵינַי הַקְּהֵל וְהָרַב יֵאלֵץ לְעֹזֵב, חֲלִילָה, בְּבִשְׁת פָּנִים... אִם יִהְיוּ מְרָאֵי הַמָּקוֹם יִשְׁחַק הַדְּבָר לִיְדֵי הַמְתַּנְגְּדִים לוֹ, וְהֵם יוּכְלוּ לְהַכִּין אֶת עֲצָמָם, וְשָׂמָא אֶפְלוּ גָאוֹן גְּדוֹל כְּכַבוֹד הָרַב לֹא יוּכַל לְעַמֵּד בְּהַתְקַפְּתָם? אָבֵל הָרַב עָמַד עַל שְׁלוֹ, וְאָמַר לְשָׁמַשׁ שְׂאֵף עַל פִּי כֵן, הוּא עוֹמֵד עַל דַּעְתּוֹ לְפָרְסֵם אֶת מְרָאֵי הַמָּקוֹם בַּמּוֹדְעָה. וְכַךְ הָיָה. מְרָאֵי הַמָּקוֹם הִתְפָּרְסְמוּ וְתוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁהִתְנַגְּדוּ לְהִבְאֵת הָרַב הֶעֱתִיקוּ אוֹתָם, וְהִתְיַשְּׁבוּ בְּחִבְרוֹתוֹת לְלַמֵּד אֶת הַדְּבָרִים מִן הַשָּׂרֵשׁ כְּדֵי לְדַעַת אֶת כָּל הַצְּדָדִים, לְהַפְרִיף אֶת דְּבָרֵי הָרַב בְּדַרְשָׁתוֹ וּלְסַכֵּל אֶת בּוֹאוֹ לְכַהֵן פָּאָר בְּעִיר. בַּשַּׁבָּת, הִתְמַלְּא בֵּית הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹל בְּקִרְאָתָא עַד אָפֶס מְקוֹם. אֶת הַשׁוּרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת תְּפָסוּ אוֹתָם לְמַדְנֵים מוֹכְנִים אֶלֵי קָרֵב. בְּרָגַע שֶׁהָרַב הִתְחִיל לֹמַר אֶת שְׁעוֹרוֹ, רַק צִטֵּט אֶת הַגְּמְרָא הָרִאשׁוֹנָה וְנָתַן אֶת הַהֶסְבֵּר, מִיָּד הִקְשָׁה עָלָיו אֶחָד הַלְמִדְנֵים שְׂאֵלָה קָשָׁה. הָרַב הִשִּׁיב לוֹ בְּטוֹב טַעַם. פָּנָה הָרַב לְדְבָרֵי רַש"י וּמְכָל

הצדדים התחילו לזרק לעברו קשיות. כשראה הרב שפך הוא, וכי הדברים נעשים כדי להקניט, הפסיק את שעורו ובקש לספר ספור שארע עמו בילדותו. בעיר פרשבורג נשמע הקול: יהודי העז לפתח את מרכלתו בשבת. אמנם הכל ידעו כי האיש הוא קל דעת ועובר על מצוות התורה פלה, אבל שיהודי יפתח חנות בפרהסיא בשבת, לא יעלה על הדעת. אבי, החתם סופר, שלח אותי יחד עם עוד תלמיד להתרות בו שיסגר את החנות בשבת, אבל האיש ענה בחצפה שהוא אינו מתפונן להתחשב בדעת הרב והקהלה. שלח אותנו אבי מורי הרב שוב להתרות בו שאם לא יסגר את החנות סופו יהיה רע ומר. כשבאנו אליו העז פנים כנגדנו ואמר: "אל תבואו הנה יותר. איני מפחד מהרב ומכם ואם תוסיפו לבוא הנה אראה לכם את נחת זרועי. כששבו בפעם השניה אל הרב וספרו לו אמר להם הרב: לפי ההלכה צריך להתרות בו ג' פעמים ועליכם ללכת אליו שוב. אבל אם ירצה להזיקכם, אני אלמד אתכם איזה "שם" ותכוננו באמירתו וזה יהיה סופו של האיש... ואמנם, בפעם השלישית כשבאנו והתרינו באיש, רצה לקום עלינו ולהכותנו. אז עשינו כמצות אמו"ר הסתובבנו וכוננו באמירת השם ותוך כדי דבור נפל האיש ומת.

המשיך הרב ואמר בקול חוצב להבות: "דעו רבותי, אם אתם שואלים שאלות מפני שאתם רוצים להבין ולהשפיל, הרי שאענה לכל אחד ואחד כדבעי. אבל אם אינכם שואלים שאלות אלא כדי לקנטר ולבייש, דעו לכם שאני עדין זוכר את ה"שם" שלמדתי מאבי!!! חרדת אלוקים נפלה בבית המדרש, בכל מהלך השעור שהיה שזור בגאונות נפלאה. שקט מחלט ומתוח שרר לכל ארך הדרך. ומאז, בכל פעם שבאו לשאל שאלה את הרב של קראקא היו מקדימים ואומרים לו: "מורנו ורבנו אני באמת רוצה לדעת את התשובה ואין לי כל פונה אחרת". (מתוך "עלינו לשבת")

עד כאן הספור הנורא הזה וזכות הצדיקים הנ"ל יגן עלינו, אמן.